

Vagtel, *Coturnix coturnix*

Den lyst gulligrune hønsfugl med mørkebrune striber på hoved og vinger ligner en lille agerhøne; hannens hoved er sort, hunnen har sorte brystpletter. En fåtallig ynglefugl med spredt forekomst, hyppigst i Jylland; holder til på korn- og kløvermarker. Totalfredet.

– Danmarks Dyreverden 6, 298-300.

Vagtel, ældre nydansk d.s., lån fra middelnedertysk wachtele (oldhøjtysk wahtala) af uvis oprindelse, måske hørende til lydordet wah og da efterlignende hanens parringskald (»slaget«) (1).

Skottebilek VFyn 1743 (2), *ærinsfugl* Bornholm 1804ff (3), ærinj 'frugtbart år' som fuglens tidlige ankomst menes at varsle; *jordgylling* 1820 (4), *skræpfugl* Mejlby Djursland 1885 (5), *duskvat* og *terrishøne* Thy o. 1920 (6) *agerhøsekylling* og *tjuvling* Hjørringegnen (7), *skanvræppe* SFyn 1894 (8), *agerpyta* Bornholm (9).

Færøerne: *vaktil*, *lynhøna*, *pippus* 'pipper, kvidrer' (10).

Vagtelen er afbildet i skabelsscene på kalkmaleri o. 1400 i Vester Broby kirke (11).

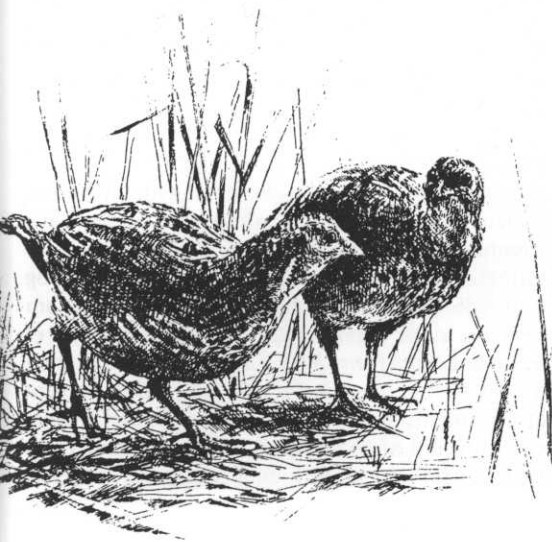
Et pulver af brændte vagtler og vagtelfedt nævnes blandt midler for hestens keratitis (øjensygdom) (12).

Fuglen siger: dryp æ let, dryp æ let (Angel; 13).

Soldatens lille brændevinsflaske, »lommelærke«, blev o. 1800 kaldt en vagtel (14).

St. St. Blicher, Vagtelen (Trækfuglene, 1838).

Vagtl. Illustration af Mads Stage til Blichers „Trækfuglene“, 1950.

Soldatens feltflaske kaldtes en vagtel. Feltposter malet 1864 af Vilhelm Rosenstand.

LITTERATUR: (1) 659 26,252; 626 445; (2) 879 3,153; (3) 801 65; 203 405; (4) 903 3,166; (5) 281d; (6) 388; (7) 383 1,179; (8) 224 2, 15; (9) 785 235; (10) 522 46; (11) 767 198; (12) 74 27; (13) 464j 203; (14) 76b 101.

Fasan, *Phasianus colchicus*

Hanen er meget spraglet med grønt til blåt hoved, omkring øjnene har den et nøgent skarlagenerødt parti, på ryggen sorte fjer med kobberrød kant, sort bug og lang spids hale; den mindre høne er næsten ensfarvet brunlig med sorte pletter. Jagtfasanen er hjemmehørende i Asien (ædelfasanen stammer fra Kaukasus, ringfasanen med hvidt Halsbånd fra Kina) og blev fra 1840 udsat i det fri, men først store udsætninger fra slutningen af 1800-t. Findes nu overalt i landet og danner en stor vildtlevende bestand.

– Danmarks Dyreverden 6, 301-08.